

Sygn. akt I CSK 671/13

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z powództwa Stowarzyszenia [...]

przeciwko M. C., K. K., B. W.-C. i U. W.-S.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 kwietnia 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 5 kwietnia 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wniesioną przez powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 5 kwietnia 2013 r. oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w W. zważyć należy, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, silnie nacechowanym pierwiastkiem publicznoprawnym, a jej rolą nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających ewentualne uchybienia, ponieważ tę funkcję realizują zwyczajne środki zaskarżenia i skarga o wznowienie postępowania. Skarga kasacyjna służy ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego. Taka konstrukcja i rola skargi kasacyjnej, powoduje konieczność poddania jej kontroli wstępnej pod kątem spełniania kryteriów, kwalifikujących do przedstawienia skargi Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący uzasadnił oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej. Powołanie się na te przesłankę wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (prima facie), bez konieczności pogłębionej analizy, sprzeczności wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, niepubl., z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, niepubl., z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, niepubl., z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, niepubl., z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl.). Skarżący powinien

zawrzeć w skardze wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym przejawia się „oczywistość” naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. nie publikowane postanowienia SN: z dnia 5 września 2008 roku, I CZ 64/08, dnia 19 grudnia 2001 roku, IV CZ 200/01, z dnia 9 czerwca 2008 roku, II UK 37/08). Tak rozumianej przesłanki skarżący nie wykazał. Dotyczy to zwłaszcza powtórzonych w części skargi kasacyjnej, służącej uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zarzutów sformułowanych w ramach drugiej podstawy kasacyjnej. Tymczasem Sąd Apelacyjny wskazał, że oddalenie apelacji powoda wynikało z braku materialnoprawnych podstaw dochodzonego w sprawie roszczenia, co wymagało wykazania przez skarżącego rażącego, oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia wskazanego w skardze kasacyjnej art. 405 w związku z art. 407 k.c., czemu jednak powód nie sprostał. W świetle art. 405 k.c. przesłankami powstania roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia są: osiągnięcie korzyści majątkowej (która może polegać na uzyskaniu rzeczy lub prawa, zaoszczędzeniu niezbędnych wydatków, nieodpłatnym skorzystaniu z cudzej rzeczy lub usług lub zmniejszeniu pasywów), bez ważnej podstawy prawnej w postaci czynności prawnej, przepisu ustawy, orzeczenia sądu lub aktu administracyjnego) kosztem majątku zubożonego (w wyniku czego następuje zmniejszenie aktywów lub zwiększenie pasywów majątku zubożonego).

W orzecznictwie i doktrynie utrwalony jest pogląd, że roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia jest wyłączone, jeżeli przepisy szczególne regulują w szczególny sposób zwrot nakładów, sposób rozliczeń czy zwrot określonych należności (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia z dnia 11 maja 1972 r., III CZP 22/72, OSNC 1972/12/213, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 1980 r., II CR 394/80, OSNC 1981/7/134, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2004 r., IV CK 362/02, niepublikowany) lub istnieje ustawowo sprecyzowane roszczenie o wykonanie zobowiązania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30.01.2007 r., IV CSK 221/06, niepublikowany). W orzecznictwie podniesiono także, że konieczną przesłanką roszczenia opartego na przepisie art. 405 k.c. jest istnienie współzależności pomiędzy powstaniem korzyści w majątku wzbogaconego a uszczerbkiem w majątku zubożonego. Ta współzależność polega przede wszystkim na tym, że zarówno korzyść, jak i uszczerbek są wynikiem jednego

zdarzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1968 r., I CR 448/68, niepublikowany, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2006 r., V CSK 289/06, niepublikowany). Bezpodstawne wzbogacenie występuje, gdy skutkiem określonego zdarzenia jest wzbogacenie jednej osoby kosztem innej, czyli gdy zachodzi wzajemna zależność pomiędzy uzyskaniem korzyści majątkowej przez wzbogaconego a uszczerbkiem majątkowym doznany przez zubożonego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2004 r., II CK 89/03, niepubl., z dnia 2 sierpnia 2007 roku, V CSK 152/07, niepubl., z dnia 16 maja 2002 roku, V CKN 1430/00, niepubl.).

W tej sytuacji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji. Sąd Najwyższy odstąpił od obciążania powoda kosztami postępowania kasacyjnego na podstawie art. 102 k.p.c. z uwagi na wykazaną przez niego sytuację majątkową i finansową, charakter jego działalności oraz okoliczności rozpatrywanej sprawy.

[aw]